"..ΤΑ ΕΞΟΔΑ ΕΙΣ ΒΑΡΟΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ,,

ΥΠΟ

ΤΙΜΟΛΕΟΝΤΟΣ ΑΜΠΕΛΑ

ΕΧΟΥΣΙΝ αἱ λέξεις τὴν ἱστορίαν των καὶ αἱ κοινότεραι τῶν ἐν χρήσει φράσεων τὴν μελέτην των, δίδουσαι πολλάκις νύξεις εἰς κρίσεις καὶ ἀποκαλύψεις ποικίλας. Λόγιός τις ἐκ τῶν βαθυνουστέρων ἐδημοσίευσε τόμον ὁλόκληρον περὶ τῆς ἱστορίας μιᾶς λέξεως κοινοτάτης, τῆς λέξεως «τραγουδῶ», λαβὼν ἐκ ταύτης ἀφορμὴν εἰς ἐκτεταμένην φιλολογικὴν καὶ ἐθνολογικὴν μελέτην περὶ τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ. Περὶ πάσης λέξεως δύνανται νὰ γραφῶσιν πολλά· ἀλλὰ δὲν ἐννοῶ μόνον τὰ κριτικὰ καὶ ἐτυμολογικὰ τῶν σχολιαστῶν καὶ γραμματικῶν, οἵτινες δύνανται περὶ ἑκάστης αὐτῶν νὰ ὁρμαθιάσωσι σειρὰν παραπομπῶν καὶ κρίσεων ἵν' ἀποδείξωσι φερ' εἰπεῖν ὅτι ἡ σημερινὴ λέμβος δὲν εἶνε θηλυκὸν ἀλλ' ἀρσενικὸν (ὁ λέμβος), ὅτι τὸ λᾶθος περισπᾶται ἢ ὅτι ὁ κόνικλος εἶνε ὁ τῶν ῥωμαίων κονίκουλος καὶ ὁ τοῦ Στράβωνος γεωρύχος λαγιδεύς, ἐξ οὗ ὠνομάσθησαν αἱ ὑπόνομοι (cuniculus) παρὰ λατίνοις καὶ τὰ «λαγούμια» παρ' ἡμῖν. Ἐν τούτοις καὶ ἐκ τῶν κριτικῶν αὐτῶν παρατηρήσεων μανθάνομεν τὴν ἱστορίαν πολλῶν λέξεων, πῶς δηλαδὴ ὁ κόκκων τῶν ἀρχαίων μετεμψυχώθη κατόπιν εἰς «στρόβιλον» καὶ ὁ «στρό

βιλος» εἰς τὸ σημερινὸν «κουκουνάριον» καὶ ποία ἡ ἱστορία τῆς λέξεως «Πατριώτης», ὅτι δηλαδὴ πᾶν ἄλλο ἐσήμαινε, ἢ ὅ,τι σημαίνει σήμερον, διότι «πατριῶται» ἐλέγοντο οἱ γεννημένοι ἐν Ἀθήναις ἐκ βαρβάρου ἢ δούλου, ἤτοι ὅτι πατριῶται ἦσαν οἱ «δοῦλοι Ἑλλήνων, κατὰ Φώτιον, πολῖται δὲ οἱ ἐλεύθεροι», ὅτι πατριῶται ἐλέγοντο καὶ οἱ ἐντόπιοι ἵπποι κλπ. Εἰς πόσας λοιπὸν ἀποκαλύψεις καὶ συμπεράσματα δύναται νὰ φθάσῃ ἐνίοτε ὁ ἀνατέμνων καὶ σχολιάζων καὶ τὰς κοινοτέρας τῶν λέξεων καὶ φράσεων, ὁ προφέρων ἢ γράφων ταύτας καθ' ἑκάστην χωρὶς νὰ κινῆται ἐκ περιεργείας ν' ἀναγινώσκῃ ἐνίοτε μεταξὺ τῶν γραμμῶν, ἢ νὰ διαβλέπῃ μεταξὺ τῶν κοινοτάτων φράσεων κάτι πλειότερον τῆς δι' αὐτῶν ἐκφραζομένης ἐννοίας. Οἱ δικασταί, φερ' εἰπεῖν, οἱ καθ' ἑκάστην ἀπαγγέλλοντες καὶ ὑπογράφοντες πληθὺν ποινικῶν ἀποφάσεων, δι' ὧν ἐπιβάλλονται «τὰ ἔξοδα εἰς βάρος τοῦ Δημοσίου», πόσα δύνανται νὰ σκεφθῶσιν, ἀναγινώσκοντες τὰ μεταξὺ τῶν ἐξ τούτων ἐν μεγίστῃ χρήσει λέξεων, καὶ ψυχολογοῦντες περὶ τῶν ἠθῶν καὶ τάσεων τοῦ καθ' ἡμᾶς λαοῦ, οὗ ἐτάχθησαν κριταί, ἢ περὶ τῆς ἀνοχῆς τοῦ λεγομένου Δημοσίου, εἰς τὴν ῥάχιν τοῦ ὁποίου φορτώνονται ἀδιαλείπτως καὶ ἐκ πάσης γῆς καὶ γωνίας Ἑλλάδος τὰ ἔξοδα τῶν πολυαρίθμων Σινῶν. Ἡ ἁπλουστάτη αὕτη καὶ κοινοτάτη φράσις ἡ διὰ τὴν ταχεῖαν τῶν ἀποφάσεων ἀντιγραφὴν καὶ τὴν εὐκολίαν τῶν δικαστικῶν ὑπογραμματέων τετυπωμένη εἰς τοὺς τύπους τῶν ἀθωωτικῶν ἀποφάσεων, ἔχει τὴν ἱστορίαν της, τὴν μελέτην της. Δύναται νὰ εὑρῃ ὡς αἱ ἄλλαι λέξεις καὶ φράσεις, τοὺς σχολιαστὰς καὶ κριτικούς της καὶ ἡ περὶ αὐτῆς συζήτησις δύναται νὰ θεωρηθῇ οὐχὶ ξένη πρὸς τὸ ἀνακινηθὲν ἐπ' ἐσχάτων ζήτημα τῆς ἐν Ἑλλάδι ἐγκληματικότητος, περὶ ἧς μάλιστα καὶ διαγωνισμὸς ἐκηρύχθη ὑπὸ ἐφημερίδος, ὁ λεγόμενος «ἐγκληματολόγος;»

«Τὰ ἔξοδα εἰς βάρος τοῦ Δημοσίου!» Τίποτε ὀλιγώτερον, τίποτε περισσότερον. Καὶ τὴν ἀναγράφουσιν στερεοτύπως εἰς πληθὺν ἀποφάσεων καὶ τὴν ἀπαγγέλουσιν οἱ πρόεδροι μισοτρέχοντες παπατρεχηδὸν ἐνίοτε αὐτὴν καὶ συμπεραίνουσιν ἴσως ἐκ τοῦ ἀκροατηρίου πολλοὶ ὅτι ἀτλάντειος βεβαίως εἶνε ἡ εὐρύτης τῶν ὤμων τοῦ εἰρημένου Δημοσίου, εἰς βάρος τοῦ ὁποίου φορτώνονται, ἢ μᾶλλον, διὰ νὰ μεταχειρισθῶμεν τὴν περὶ τῶν Δαναΐδων κοινοτοπίαν, νομίζουσιν ὅτι τοῦτο ἔχει πίθον τινα οὐδέποτε κενούμενον.

Τὸ δὲ συμπέρασμα τῶν πρακτικωτέρων ἐκ τοῦ ἀκροατηρίου εἶνε ὅτι

εἰς τὰς δίκας τῶν Σινῶν τιμωροῦνται οὐχὶ οἱ καταμηνυθέντες, ἢ ἐξ ἐπαγγέλματος καταδιωχθέντες, ἀλλὰ τὸ πτωχὸν Δημόσιον, ἀφοῦ εἰς τοῦτο ἐπιβάλλονται τὰ ἔξοδα τῆς δίκης, τὰ ἔξοδα τῶν κληθέντων μαρτύρων, τῶν ἰατροδικαστικῶν ἐκθέσεων κλπ. κλπ.

Τίς εἶνε λοιπὸν αὐτός ὁ ἀκούραστος Ἄτλας, εἰς βάρος τοῦ ὁποίου πίπτουσιν βροχηδὸν τὰ ἔξοδα τῶν δικῶν; καὶ ποίαν ἀποστολὴν ἔχουσι οἱ ἀχθοφορικοὶ ὦμοι τοῦ λεγομένου Δημοσίου, ἀναλαμβάνοντος τὸ βάρος τῶν σφαιρῶν καὶ τὰ ἔξοδα τῆς πυρίτιδος, μεθ' ἧς ἐπλήρωσαν τὰ ὅπλα των οἱ παλληκαράδες, οἱ κουτσαβάκηδες, οἱ βλάμηδες, οἱ ἀεννάως συμπλεκόμενοι ἢ ἐν μέθῃ καὶ μὲ καννιβαλικὰς πανυχίδας ἀναστατοῦντες τὰς ἰοστεφάνους Ἀθήνας, ἢ τὸ ἁπλοϊκὸν χωρίον, ἢ τὴν ἤρεμον κωμόπολιν;

Ἀκούσατε ὀλίγιστα ἐκ τῶν μυριοπληθῶν. Εἶνε κυριακή· εἰς τὸ οἰνοπωλεῖον τοῦ δεῖνα συμποσιάζουσι τέσσαρες κουτσουβάκηδες, ἔχοντες λελυμένην τὴν ζώνην των διὰ τὸν λεγόμενον καυγᾶν. Εἷς τούτων ῥίπτει τὸ ποτήριον εἰς τοὺς πόδας ἢ τὴν κεφαλὴν τοῦ παρακαθημένου· οὗτος ἁρπάζει τὸ κάθισμα, ὁ πλησίον του ἐξάγει μάχαιραν· ὁ τὸ κάθισμα ὑψωμένον κρατῶν νομίζει ὅτι πρόκειται νὰ δεχθῇ τὸ κτύπημα, προσπαθεῖ νὰ κάμῃ χρῆσιν καὶ τοῦ περιστρόφου του· τοῦτο τυχαίως, ἢ προκληθέν, ἐκπυρσοκροτεῖ· πίπτει εἷς νεκρὸς ἢ τραυματίας ἐκ τῶν παρακαθημένων οὐδετέρων. Ἀμέσως εἰς κίνησιν ἀστυνομία, μοιραρχία, ἀνακριταὶ καὶ εἰσαγγελεῖς· ἀρχίζει ἡ διαμοιβὴ τῶν ἐγγράφων, ὁ ποταμὸς τῆς μελάνης, τὰ δικαστικὰ συμβούλια, τὰ βουλεύματα, αἱ παραπομπαί, οἱ μάρτυρες καὶ ἐπὶ τέλους τὸ κακουργοδικεῖον· ἐκεῖ ἀνελίσσονται ὑπὸ τῶν συνηγόρων ὅλαι αἱ περὶ προσωπικῆς ἐλευθερίας καὶ ἀμύνης ἀρχαί, αἱ περὶ ἀναιτίου συγχύσεως ἕνεκα μέθης θεωρίαι κλπ. καὶ ἐπὶ τέλους ὁ προϊστάμενος τῶν ἐνόρκων ἀναγγέλει ὅτι οἱ ἔνορκοι ἔκριναν ὅτι ἐτραυμάτισε μὲν, ἢ ἀπέκτεινε τὸν ἄλλον, ἀλλ' ἐν καταστάσει νομίμου ἀμύνης, ἢ πλήρους συγχύσεως τοῦ νοός, καθ' ἣν δὲν ἠδύνατο νὰ ἔχῃ συνείδησιν τοῦ ἀξιποίνου τῶν πράξεων του, ἢ καὶ ὅτι δὲν συνέβη τίποτε, τὸ δὲ δικαστήριον τῶν συνέδρων πέμπει τὸν ὀγκώδη φάκελλον τῆς δικογραφίας εἰς τὰς θήκας τοῦ Ἀρχειοφυλακείου καὶ «ἐπιβάλλει τὰ ἔξοδα τῆς δίκης εἰς βάρος τοῦ δημοσίου» ὅπερ ἐν τούτοις δὲν ἔλαβε κανὲν μέρος εἰς τὴν ἐν τῷ οἰνοπωλείῳ κρασοποσίαν καὶ διασκέδασιν τῶν μαχαιροφόρων καὶ ρεβολβεροφόρων!

Ἄλλο· ἡ πεντηκοντούτις Κερατζίτζα Δεῖνα τὰ ἔχει πάντοτε μὲ τὴν

γειτόνισσάν της Τάδε, κατὰ δέκα ἔτη νεωτέραν καὶ δέκα ὀκάδας ψιμμυθίου ὀλιγώτερον δαπανῶσαν κατ' ἔτος· καθ' ἑκάστην διαμείβουσι τρυφερωτάτας ὕβρεις· ἐπὶ τέλους μίαν ἡμέραν τὰ χονδραίνουν· ἀπειλεῖ δὲ ἡ γειτόνισσα ὅτι θὰ τὴν σύρῃ εἰς τὸ δικαστήριον· τίποτε εὐκολώτερον τούτου· ἓν φύλλον λευκοῦ χάρτου ἀρκεῖ διὰ νὰ γραφῇ ἡ μήνυσις· ἀλλὰ καὶ αὐτὸ ἂν λείψῃ, ἔχομεν τὰς ἀνεξόδους προφορικὰς ἐκθέσεις μηνύσεων. Ἀρχίζει τὸ γράψιμον καὶ ἡ ἐνέργεια τῶν ἁρμοδίων, ἥτις ἐπὶ τέλους φέρει εἰς τὰς ἕδρας των πέντε πλημμελειοδίκας, οἵτινες μανθάνοντες ἀπὸ τοὺς μάρτυρας ὅτι αἱ ὕβρεις ἦσαν ἀμοιβαῖαι καὶ ὅτι δὲν ἔφερον χαρακτῆρα βαρύτερον τοῦ πταίσματος, τὰς συμψηφίζουν, κηρύσσοντες ἀθῶαν τὴν πεντηκοντούτιδα, ἀλλ' «ἐπιβάλλουν τὰ ἔξοδα εἰς βάρος τοῦ δημοσίου», ὅπερ οὕτω πληρόνει διὰ τὰς μικρορραδιουργίας καὶ τὰ κερατζίσμασα τῶν φιλονείκων γειτονισσῶν!

Ἄλλο· ὁ νεανίσκος Τάσος, ἀγαπῶν ἐμμανῶς ἢ κτηνωδῶς τὴν βοσκοπούλαν Μαρίαν, τὴν ζητεῖ εἰς γάμον· δὲν τοῦ τὴν δίδουν ἢ μᾶλλον χωρὶς νὰ τὴν ζητήσῃ, μίαν ἑσπέραν τὴν ἁπάγει εἰς τὰ ὄρη. Ἀμέσως μήνυσις ἐπὶ βιαίᾳ ἀπαγωγῇ· εἰς κίνησιν οἱ ἁρμόδιοι· ἀρχίζει ἡ σειρὰ τῶν ἀνακριτικῶν ἐκθέσεων, τῶν βουλευμάτων, οἱ κατάλογοι τῶν μαρτύρων κλπ. ἐπὶ τέλους τὸ κακουργιοδικεῖον· ἀλλ' οἱ ἔνορκοι μετὰ εἰκοσιτετράωρον συζήτησιν πεισθέντες ὅτι ἡ Μαρία τὸν ἤθελεν διὰ σύζυγον, παραδίδουν ἐτυμηγορίαν, ἥτις ἀναγκάζει τοὺς συνέδρους ν' ἀπολύσουν τὸν κηρυχθέντα ἀθῶον ἀπαγωγέα, «νὰ ἐπιβάλωσι δὲ τὰ ἔξοδα εἰς βάρος τοῦ δημοσίου» καὶ τοῦτο δέχεται εἰς τοὺς ὤμους του τὸ οὐχὶ εὐκαταφρόνητον ποσὸν τῶν ἐξόδων, πληρῶνον τὰ ἔξοδα τῶν γάμων τοῦ κτηνώδους βοσκοῦ, ἢ τοῦ πείσματος τοῦ πενθεροῦ, ὅστις δὲν ἔδιδε τὴν κόρην του ἑκουσίως εἰς αὐτόν.

Ἄλλο· ὁ μικροκομματάρχης Δεῖνα, ἔχων ἀφορμὰς νὰ χανδακώσῃ τὸν ἀντίπαλόν του Τάδε, δράττεται μιᾶς εὐκαιρίας, τοῦ καθίζει εἰς τὴν ράχιν μίαν καταμήνυσιν, ἀρχίζει ἡ ἱστορία τῶν ἀνακρίσεων μαρτύρων, οἵτινες «δὲν εἶδον», ἀλλὰ «ἤκουσαν» κ λ π. ἔρχεται ἡ ἡμέρα τῆς δίκης, ἀναβάλλεται διὰ τὴν ἀπουσίαν τινων μαρτύρων, μετά τινα χρόνον ἐπανέρχεται ἡ ὑπόθεσις, εὑρίσκεται τις ἔλλειψις εἰς τὰς πρώτας ἀνακριτικὰς ἐνεργείας, διατάσσονται κρείττονες ἀποδείξεις, ἐπανέρχεται τρίτην φοράν, ἀλλ' ἐγερθεισῶν ἀμφιβολιῶν περὶ τῆς πράξεως, ἀθωοῦται ὁ μηνυθείς· ἀλλ' ἐν τούτοις «ἐπιβάλλονται τὰ ἔξοδα εἰς βάρος τοῦ δημοσίου»· ὅπερ ἐν τούτοις δὲν εἶχε κανὲν μέρος εἰς τὰ φατρια-

οτικὰ συμφέροντα ἢ ἐλατήρια, ἅτινα ὤθησαν τὴν χεῖρα τοῦ μηνυτοῦ εἰς τὴν σύνταξιν τῆς ἀνεξόδου μηνύσεως.

Ἐκ τῶν ὀλιγίστων τούτων δύναταί τις νὰ φαντασθῇ ἀπειροπληθῆ τοιαῦτα ἀπασχολοῦντα Εἰσαγγελεῖς, ἀνακριτάς, συμβούλια, δικαστάς, γραμματεῖς καὶ κλητῆρας, ἀπολήγοντα δὲ πολλάκις εἰς τὴν εἰς τὰ ἔξοδα καταδίκην τοῦ μὴ καταμηνυθέντος ἀθώου, ἤτοι τοῦ δημοσίου, ὑποχρέου εἰς τοῦτο διὰ τὴν θεωρίαν τῆς διώξεως τῶν ἐγκληματούντων ἕνεκα τῆς δομοσίας τάξεως!

Καὶ τί ὑπολείπεται εἰς τὸν μηνυθέντα ἀστόν, ὃν ἔσυραν εἰς τὰ δικαστήρια, εἰμὴ τὸ εἰς ἀχρηστίαν σχεδὸν περιελθὸν 27 ἄρθρον τοῦ περὶ ἐξυβρίσεως νόμου;

Καὶ αὐτὸς ἓν φύλλον ἁπλοῦ χάρτου θὰ δαπανήσῃ ὅπως τὸν καταγγείλῃ ἐπὶ ψευδεῖ καταμηνύσει μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι πρέπει ν' ἀποδειχθῇ ὅτι ἐγνώσει τῆς ἀθωότητός του κατεμηνύθη ὑπὸ τοῦ ἤδη μηνυομένου. Ἀλλ' αἱ σπανίως γενόμεναι τοιαῦται μηνύσεις δικαιοῦν τὸ ἀτελὲς τῆς ὑποδεικνυομένης ὑπὸ τοῦ Νόμου θεραπείας. Ὀλίγιστοι δὲ τῶν μηνύσεων ἀπορρίπτονται διὰ προβουλευμάτων τῶν ἁρμοδίων.

Πῶς λοιπὸν θ' ἀνακουφισθῶσιν οἱ ὦμοι τοῦ δημοσίου ἐκ τῶν ἐξόδων, ἅτινα φορτώνουσιν ἀδιακόπως ἐπ' αὐτοῦ; Περὶ τούτου ἐγένετο ἄλλοτε ἀπόπειρά τις ἐν τῷ κοινοβουλίῳ, κατὰ τὸ 1874, ὑπεβλήθη μάλιστα καὶ σχέδιον ὁρακοντείου νόμου, δι' οὗ, ἐν περιπτώσει ἀθωώσεως, κατεδικάζετο ἀμέσως ὁ μηνυτὴς εἰς ποινὰς σοβαρὰς καὶ ἀποζημιώσεις. Ἀλλ', ἂν καλῶς ἐνθυμοῦμαι, ἐπολεμήθη κατ' ἀρχὴν οὐ μόνον τοῦτο ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ ἐπὶ χαρτοσήμου δραχμῆς ὑποβολὴ τῆς μηνύσεως, ἐκ φόβου μὴ οἱ τυχὸν ἀδικούμενοι ἀλλὰ στερούμενοι τῆς δραχμῆς, ἀποφεύγωσι τὰς μηνύσεις, συντελοῦντες εἰς τὴν ἀτιμωρησίαν τῶν τυχὸν ἐνόχων.

Ἀλλὰ καὶ ἡ προταθεῖσα οὕτω θεραπεία δὲν ἦτο ἐκ τῶν ἡρωϊκῶν λεγομένων φαρμάκων· ἡ δραχμὴ τοῦ χαρτοσήμου τῆς μηνύσεως δὲν ἦτο οὔτε σταγὼν τοῦ πίθου τῶν Δαναΐδων, πρὸς ὃ παρέβαλον τὸ δημόσιον, τὸ δὲ ζήτημα δὲν εἶνε ἐκ τῶν λυομένων δι' ὀλίγων γραμμῶν ἐλαφρῶν, οἷαι αἱ ἀνωτέρω, δι' ὧν θίγων αὐτὰ ἤθελον ἁπλῶς νὰ ἀποδείξω εἰς ποίας σκέψεις καὶ μελέτας δύνανται νὰ ὁδηγήσωσι τὸν παρατηρητὴν τῶν ἠθῶν καὶ ἐθίμων τοῦ καθ'ἡμᾶς λαοῦ αἱ εἰς πλείστας τῶν ποινικῶν ἀποφάσεων ἀναγραφόμεναι ὀλίγαι λέξεις περὶ τῶν ἐξόδων τῶν εἰς βάρος τοῦ δημοσίου ἐπιβαλλομένων.

Εἰς τὸ ἀνακινηθὲν ἐσχάτως ζήτημα τὸ λεγόμενον ἐγκληματολογικόν, δὲν εἶνε ἄσχετος ἡ πληθὺς τῶν μηνύσεων ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν πληθὺν τῶν ἀποφάσεων, αἵτινες ἐπιβάλλουσι τὰ ἔξοδα τῆν δίκης εἰς βάρος τοῦ δημοσίου. Μὲ ἄλλους λόγους, πῶς εἶνε δυνατὸν νὰ ἔχωμεν ὀλιγωτέρας μηνύσεις ἀλλὰ καὶ ὀλιγωτέρας ἀποφάσεις ἐπιβαλλούσας τὰ ἔξοδα εἰς βάρος τοῦ δημοσίου ἢ μᾶλλον μηνύσεις ἴσας περίπου πρὸς τὰς καταδικαστικὰς ἀποφάσεις καὶ ἐλαφρύνωμεν τοὺς ὤμους τοῦ δημοσίου ;

Ἐν διατριβῇ ἐλαφρᾷ, προωρισμένῃ διὰ τὸ *Ἡμερολόγιον* τοῦ ἔτους τούτου, δὲν τολμῶ νὰ θίξω τὸ ζήτημα ὑπὸ τὴν ἰδίως νομικὴν ἔποψιν, φοβούμενος μήπως γράφων περὶ τῶν εἰς βάρος τοῦ δημοσίου ἐξόδων καλογίσω εἰς βάρος των τυχὸν μὴ νομικῶν ἀναγνωστῶν γραμμὰς ἥκιστα ἐλαφράς. Διὸ δίδω εἰς αὐτὰς πέρας διὰ συντομωτάτης ὑπομνήσεως τῶν διδαγμάτων, ἃ κατέλιπον οἱ ἀρχαῖοι νομοθέται, μάλιστα δὲ οἱ τῶν Ἀθηνῶν, οἵτινες εἶχον λάβει ἐγκαίρως τὰ μέτρα των ἐναντίον τῶν κουτσαβάκιδων καὶ παλληκαρίων καὶ συκοφαντῶν καὶ τῶν διὰ ψύλλου πήδημα ἢ ἐκ μικρῶν ἐκδικήσεων μηνυόντων. Καὶ φέρω ὡς παράδειγμα τὸν φθονερὸν τοῦ περικλεοῦς Περικλέους ἐχθρόν, τὸν Θέωνα, ὅστις θέλων ν' ἀντιπολιτευθῇ ἢ πικράνῃ τὸν δημοκράτην ἐκεῖνον βασιλέα, διὰ τῆς καταδίκης τῶν φίλων του, ἰδία τοῦ Φειδίου, ἐσκέφθη μὲν νὰ καταγγείλῃ τὸν μέγαν καλλιτέχνην,ὡς ὑπεξαιρέσαντα μέρος τοῦ χρυσοῦ τοῦ προωρισμένου διὰ τὸ ἄγαλμα τῆς Ἀθηνᾶς, ἀλλ' ἔτρεμε πρὸ τῶν συνεπειῶν τῆς δίκης,ἐν ᾗ περιπτώσει δὲν ἀπεδεικνύετο βάσιμος ἡ μήνυσις, ἤτοι δὲν ἐλάμβανεν ὑπὲρ αὐτοῦ τὸ πέμπτον τῶν ψήφων τῶν δικαστῶν· οὐδὲ ἐτόλμησε νὰ τὸν καταμηνύσῃ, εἰμὴ ὅταν ἔλαβεν παρὰ τοῦ λαοῦ ὑπόσχεσιν ν' ἀπαλλαγῇ τῶν συνεπειῶν τούτων. Ἦσαν δὲ δρακόντειαι αἱ ποιναὶ των ἀβασίμους μηνύσεις γραφόντων· διότι ἐκτὸς τῆς καταβαλλομένης χρηματικῆς ποσότητος (καλουμένης παραστάσεως ἢ παρακαταβολῆς,) ἐκτὸς τοῦ προστίμου τῶν χιλίων δραχμῶν, εἰς ὃ ὑπεβάλλετο ὁ μὴ ἐμφανιζόμενος ὅπως ὑποστηρίξῃ τὴν μήνυσιν ἢ ἡττώμενος ἐν αὐτῇ ἤτοι μὴ ἀποδεικνύων τὸ βάσιμον αὐτῆς ἐτιμωρεῖτο, εἰς σπουδαιοτέρας περιστάσεις, μὲ θάνατον ὁ καταμηνύων, ἀλλὰ μὴ ἀποδεικνύων συνωμοσίας ἢ ἐπαναστάσεις ἐνδιαφερούσας τὴν πατρίδα.

Ἐὰν συνετάσσοντο καταστατικαὶ πληροφορίαι κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους, ἀμφιβάλλω ἐὰν ὑπὸ τοιούτους νόμους θὰ ἀνευρίσκομεν ἀποφάσεις ἐπιβαλλούσας «τὰ ἔξοδα τῆς δίκης εἰς βάρος τοῦ δημοσίου

ἐκείνου;» ἐν ᾧ σήμερον μὲ τὴν τελειότητα τῶν νόμων καὶ τὰς μυριάδας τῶν βιβλίων καὶ θεωριῶν, ἀμφιβάλλω ἂν παρέρχηται ἡμέρα χωρὶς νὰ ἐπιβάλωσι τὰ ποινικὰ δικαστήρια, οὐ μόνον τῆς Ἑλλάδος ἀλλὰ καὶ τοῦ ἄλλου πεπολιτισμένου κόσμου, τὰ ἔξοδα πολλῶν, ἂν μὴ τῶν πλείστων δικῶν εἰς βάρος τοῦ Ἀτλαντος Δημοσίου· ἀλλ' ἡ περαιτέρω ἐξέτασις τοῦ ζητήματος διαφεύγει τὰ ὅρια τῶν ἐλαφρῶν τούτων γραμμῶν, δι' ὧν ἁπλῶς δίδεται νύξις καὶ ἀφορμὴ εἰς σκέψεις σπουδαιοτέρας περὶ μετριασμοῦ τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος «βάρους τοῦ Δημοσίου.» κλπ.

Ἐν Κερκύρᾳ, 9 Ἰουλίου 1890

ΤΙΜΟΛΕΩΝ ΑΜΠΕΛΑΣ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΙΤΑΛΙΑΝ

(sonnetto)

ΟΤΑΝ ὁ ἔνθους Βάρδος Σου, ὡραία Ἰταλία,
τὴν ἄτολμόν σου καλλονὴν ἀπὸ ψυχῆς ἐθρήνει
καὶ κατηρᾶτο τῶν σκληρῶν τυράννων σου τὰ σμήνη
ἄτινα σὲ συνέπνιγον ἐν στυγερᾷ δουλείᾳ,

Ἴσως εὐοίωνον χρησμὸν ἡ πάτριος Πυθία
τῷ ἐψιθύριζ' εἰς τὸ οὖς ὅτι ποτὲ θὰ γίνῃ
ἡ νωχελὴς Κυθήρεια ἀρήϊος Ἀθήνη
καὶ ὅτι πάλιν θ' ἀναστῇ ἡ νύμφη τοῦ Ἀδρία.

Καὶ ἤδη πλέουσι παντοῦ οἱ κραταιοί σου στόλοι
καὶ κλίνουσιν ὑπόδουλοι τῆς Ἀφρικῆς αἱ χῶραι
ἐνῷ σὲ χαιρετίζουσιν ἀμφότεροι οἱ πόλοι.

Εἶσαι ὡραία κ' ἰσχυρά· τὴν γῆν πλὴν τῶν Πλατώνων,
ἔνθα πλανῶνται αἱ σεμναὶ τῆς Μνημοσύνης κόραι,
τὸ πνεῦμα καὶ ἡ γλῶσσά σου τὴν συγκινοῦσι μόναι.

(Πειραιεύς, 1890)

Γ. Κ. ΣΤΡΑΤΗΓΗΣ